

Wstęp

Niniejsza monografia zawiera opracowania, które stanowią dorobek Konferencji Naukowej pt. *Przemysł obronny głównym podmiotem polityki gospodarczo-obronnej Polski*. Otrzymała się ona 3 września 2019 r. w ramach XXVII Międzynarodowego Salonu Przemysłu Obronnego w Kielcach.

Monografia poświęcona jest gospodarce obronnej i celom polityki gospodarczo-obronnej oraz sposobom i narzędziom osiągnięcia tych celów, w tym finansowania przedsięwzięć zaspokajających materialne potrzeby systemu obronnego państwa. Głównym zadaniem gospodarki obronnej jest zaopatrywanie wszystkich rodzajów sił zbrojnych w uzbrojenie i sprzęt wojskowy, zarówno w okresie pokoju, jak i w przypadku wybuchu wojny. Zapewnia ona także niezbędne wyposażenie i sprzęt dla obrony cywilnej i organizacji paramilitarnych. Umożliwia budowę i funkcjonowanie infrastruktury wojskowej i krytycznej, służącej obronności państwa. Innym ważnym zadaniem gospodarki obronnej jest zaopatrywanie systemu rezerw państwowych na potrzeby sił zbrojnych i ludności, które mogą zostać uruchomione w przypadku klęsk żywiołowych, ogłoszenia mobilizacji i wybuchu wojny.

W monografii przedstawiono definicje polityki gospodarczo-obronnej oraz jej związki z polityką gospodarczą i polityką obronną państwa, stosowane przez nią narzędzia, zarówno bezpośrednie – nakazowe i administracyjne oraz pośrednie – parametryczne i ekonomiczne. Ukazano również znaczenie gospodarki obronnej dla procesu pobudzania trwałego wzrostu gospodarczego. Zanalizowano wewnętrzne i międzynarodowe uwarunkowania funkcjonowania gospodarki obronnej oraz formułowanie i realizowanie polityki gospodarczo-obronnej Polski po roku 1990, a także trudności w jej kształtowaniu i realizacji. Uwzględniono kontekst wynikający ze zmian w kreowaniu bezpieczeństwa i sposobów jego optymalizowania. Omówiono rolę administracji rządowej i innych podmiotów formułujących i realizujących politykę gospodarczo-obronną w naszym kraju, ze szczególnym uwzględnieniem koordynującej funkcji i miejsca Ministerstwa Obrony Narodowej. Składają się one na system kierowania gospodarczymi podstawami obronności.

Ważną częścią rozważań zawartych w niniejszej monografii jest przedstawienie prawnych uwarunkowań funkcjonowania gospodarki obronnej i jej

podmiotów oraz regulacji prawnych wspomagających pozyskiwanie sprzętu wojskowego i świadczenie usług dla polskich sił zbrojnych. Analizie poddano także formalno-prawne aspekty pozyskiwania środków pieniężnych na obronność w oparciu o zasoby własne i środki międzynarodowe.

W monografii przedstawiono ponadto koncepcję Wskaźnika Wysiłku Obronnego Państwa, który bazuje na wydatkach wojskowych i kilku ich elementach pochodnych miar względnych. Umożliwia on oszacowanie ogólnego obciążenia społeczno-gospodarczego państwa zadaniami obronnymi oraz pozwala na budowanie zestawień zbiorczych w układzie ciągów czasowych i międzynarodowych.

W realizacji polityki gospodarczo-obronnej istotną rolę odgrywa przemysł obronny i jego zaplecze badawczo-rozwojowe. Jest on bowiem najważniejszym podmiotem zaopatrującym siły zbrojne i inne składniki systemu obronnego państwa w uzbrojenie i sprzęt wojskowy. Wytwarza także elementy dla infrastruktury obronnej i krytycznej. Nowe technologie, od których coraz bardziej zależą zdolności wojskowe i sposoby prowadzenia operacji zbrojnych, powstają w zapleczu badawczo-rozwojowym przemysłu obronnego i przez ten przemysł są wdrażane, zarówno w postaci nowych rodzajów uzbrojenia, ale także poprzez modernizację broni będącej już na wyposażeniu sił zbrojnych. Istnieje zatem korelacja pomiędzy modernizacją armii a rozwojem przemysłu obronnego. Niektóre z tych przedsięwzięć są realizowane we współpracy międzynarodowej. W niniejszej monografii zagadnienia te przedstawione zostały w różnych aspektach i są obecne w większości zamieszczonych w niej opracowań.

Paweł Soroka